

DANÄš BYLY, JSOU A BUDOU. ZA VÅ ECHNO MOÅ½NÄ‰ ...

ÄŒetvrtok, 07 zÄjÅ™Ä- 2023

Å Ä©fovÄ© krÄjlovskÄ© nebo stÄjtnÄ- kasy nÄ›kdy pÅ™mo pÅ™ekypujÄ- kreativitou, pokud se jednÄj o rÅ-znorodost danÄ- zatÄ-Å¾it milÄ© obyvatelstvo svÄ½ch lidÄ-. KdyÄ¾ zemÄ› nemÄj prostÅ™edky, jako obvykle se nejdÅ™Ä-v uvaÅ¾uje nad tÄ-zdanit. Minulost ukÄzala, Å¾e v tomto ohledu se vÅ¾dy najde moÅ¾nostÄ- opravdu spousta. O pÅ™mo tomnosti ani nemluvÄ teÄ• sÄjheme trochu do dob dÄjvnÄ>jÄjÄ-ch. NapÅ™mo-klad, kdyÄ¾ se car Petr I. VelkÄ½ vrÄjtil koncem 17. stoletÄ- z velkÄ© poznÄjvacÄ- cesty po EvropÄ-, zavedl ve svÄ© zemi nÄ›kolik novinek.

Vedle mÄ›novÄ© reformy to bylo

pÅ™iblÄ-Å¾enÄ- modernÄ-mu zÄjpadu takÄ© obleÄ•enÄ-m a Ä°pravou porostu tvÄjÅ™e. S tÄ-m druhÄ½m zaÄ•al prakticky hned. V mnoha Å™emeslech zbÄ›hlÄ½ a manuÄjlnÄ› zruÄ•nÄ½ panovnÄ-k na prvnÄ-m setkÄjnÄ- s nejvÄ½znamnÄ>jÄjÄ-mi pÅ™edstaviteli zemÄ›, kteÅ™Ä- Ä•ekali, aÅ¾e jim nastÄ-nÄ- jejich budoucnost, vytÄjhl bÅ™itvu. A zaÄ•al ÄjokovanÄ© muÅ¾e holit jednoho po druhÄ©m.

ZaÄ-mco do tÄ© doby byli vÄjichni na svÄ© vousy patÅ™iÄ•nÄ› hrdÄ-, teÄ• o nÄ› mÄ›li pÅ™ijÄ-t v zÄjmu pÅ™ibliÅ¾ovÄjnÄ- se zÄjpadu? Nakonec to dopadlo trochu jinak. PÅ™vodnÄ- naÅ™Ä-zenÄ- o tom, Å¾e se majÄ- holit vÄjichni, kromÄ› nevolnÄ-kÄ- a popÄ-, bylo zmÄ-rnÄ-no danÄ- z vousÄ-. Byla odstupÄ°ovÄjna podle majetku, a kdo ji zaplatil, dostal minci, kterÄj to stvrzovala.

Nebylo to ale poprvÄ©, co se porost na tvÄjÅ™i stal pÅ™edmÄtem danÄ>. UÄ¾ o Ä•tvrtstoletÄ- dÅ™Ä-v s tÄ-m pÅ™iÅjel anglickÄ½ krÄj JindÅ™ich VIII., kterÄ½ nebyl zrovna Å™ÄjdňmÄ½m hospodÄjÅ™em a zoufale potÅ™eboval prostÅ™edky. V jeho podÄjnÄ- se daÄ° z vousÄ- takÄ© odvÄ-jela od majetku gentlemana, a tak se porost na tvÄjÅ™i stal symbolem postavenÄ-.

Z novovÄ>kÄ©

Anglie je jakoÄ¾to kuriozita znÄjmÄj daÄ° z oken, avÄjak ve skuteÄ•nosti se tamnÄ-vlÄjda (jako kaÄ¾dÄj jinÄj) snaÄ¾ila zdanit kdeco. DalÄjÄ-m podobnÄ½m pÅ™eÄjlapem byla daÄ° z krbÄ-. A tak kromÄ› toho, Å¾e tehdy AngliÄ-anÄ© zazdÄ-vali okna, zazdÄ-vali rovnÄ>Å¾i i krby. TÄ-m pÅjdem nenechala na sebe dlouho Ä•ekat ani daÄ° z cihel. Vzhledem k tomu, Å¾e se platila z jejich poÄ•tu, staviteLÄ© ÄžoptimalizovaliÄœsvou daÄ°ovou povinnost tÄ-m, Å¾e stavili z mÄ©nÄ>, ale zato z vÄ>tÄjÄ-ch cihel. VIÄjda tak byla nucena zavÄjst vÄ>tÄjÄ- daÄ° z vÄ>tÄjÄ-ch cihelÄ! Ale jak znÄjmo, kreativitÄ-, jak pÅ™ijÄ-t levnÄ> ke sluÄjnÄ½m penÄ>zÄ>m, nenÄ- nic svatÄ©. A vÄ-hodÄ-. Na poÄ•Äjtku naÄjeho letopoÄ•tu zavedl cÄ-saÅ™ Nero daÄ° z moÄ•. Byla sice rychle zruÄjena, ale kdyÄ¾ po stÅ™Ä-dÄjnÄ- nÄ›kolika krÄjtkodobÄ½ch cÄ-saÅ™Ä- na trÄ>n nastoupil VespasiÄjn, prÄjzdnÄj pokladnice ho nutila zvaÅ¾ovat rÅ-znÄ© formy danÄ-.

Jednou z nich byl prÄjvÄ- tento nevÄjbnÄ½ poplatek za moÄ•. KonkrÄ@tnÄ> se vybÄ-ralo za jejÄ-vyuÅ¾Ä-vÄjnÄ- k dalÄjÄ-mu zpracovÄjnÄ-. MoÄ• z veÅ™ejnÄ½ch pisoÄjrÅ- Å™Ä-mskÄ©ho systÄ©mu Cloaca Maxima (VelkÄj stoka) byla prodÄjvÄjna jako dÄ-leÅ¾itÄj sloÅ¾ka pro nÄ›kolik chemickÄ½ch procesÄ-.

Jak znÄjmo, pouÅ¾Ä-vala se bÄ>Å¾nÄ> napÅ™mo-klad Ä•inÄ>nÄ- kÅ-Å¾Ä- nebo vÄ½robu vlny. PÅ™edstavovala takÄ© zdroj amoniaku na Ä•istÄ>nÄ- a bÄ>lenÄ- vlnÄ>nÄ½ch tÄ³g. Podle Å™Ä-mskÄ½ch historikÅ- byl VespasiÄjn v syn Titus, kterÄ½ ho pozdÄji nahradil na trÄnu, znechucen povahou tÄ©to danÄ>. KdyÄ¾ tedy otce kritizoval za tuhle smrdutou daÄ°, otec pÅ™ed nÄ>j vysklÄ;jdal nÄ›kolik mindzeptal se, jestli z nich nÄ>co cÄ-tÄ-.

ZmatenÄ½ Titus odpovÄ>dÄl zÄjpornÄ>. Na to VespasiÄjn vyslovil jedno z nejznÄjrnÄ>jÄjÄ-ch rÄ•enÄ- historie: ÄžPenÄ-ze nesmrđÄ-".

JakÃ¡j daÅ â€“ z tÃºch souÃ•asnÃ½ch â€“ vÃ¡jm pÅ™ipadÃ¡j
nejtrapnÃ›jÃ¡-?

d@niela